

РЕШЕНИЕ

№ 3487

гр. София, 30.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 82 състав,
в публично заседание на 15.05.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вената Кабурова

при участието на секретаря Десислава В Симеонова, като разгледа дело номер **1364** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл. 84, ал. 14 от Закона за културното наследство /ЗКН/.

Образувано е по жалба от Г. К. Х. и Й. Б. Х. срещу становище с изх. № СТ-84-595/16.11.2022 г. на доц. д-р П. С. - зам. министър на културата, с което на основание чл. 84, ал. 9 и ал. 13 от ЗКН е отказано съгласуването на виза за проучване и проектиране на многофамилна жилищна сграда в УПИ III - 5302,5521,5522 - за ЖС (ПИ 68134.4331.5541), кв. 53, м. "кв. Горна Баня", СО-район "О. купел", [населено място].

В жалбата се иска отмяна на становището и връщането на административната преписка за ново разглеждане и произнасяне на органа. Развиват се доводи за незаконосъобразност на административния акт поради нарушение на процесуалните правила и на материалния закон.

В съдебно заседание жалбоподателите се явяват лично, представлявани от адв. А. Г., като поддържат жалбата и претендират разности. В писмени бележки по делото се излагат подробни доводи за това, защо сградата не притежава статут на недвижима културна ценност и следва да бъде отписана и съответно заличена от списъка на недвижимите културни ценности. Сочат се твърдения за неправилност на изложените от административния орган предложения и мотиви в горепосоченото становище.

Ответникът, представляван от юрисконсулт Краварски, оспорва жалбата и моли съда да потвърди издадения акт, като правилен и законосъобразен.

Софийска градска прокуратура, редовно уведомена, не взема участие в производството.

Административен съд София-град, след като обсъди релевираните с жалбата основания, доводите на страните, прецени събраните по делото доказателства, приема за установена следната фактическа обстановка:

Жалбоподателите са собственици на жилищна сграда-еднофамилна с ПИ № 68134.4331.5541.1, находяща се в [населено място], район "О. купел", [улица]. Имотът е одържавен с акт № 752/1950 г. въз основа на ПМС № 2480/08.09.1950 г., като в него бива настанен под наем писателят Н. Х.. През 1992 г. имотът е възстановен по реституция, като със заповед № РД-57-2287/12.07.1993 г. на кмета на Столична голяма община е отписан от актовете книги за държавни и общински недвижими имоти и предаден във владение на наследниците на Н. Г. Х.. На 17.10.2019 г. е издаден констативен нотариален акт за собственост на жалбоподателите. След извършени справки от тяхна страна, установили, че гореописаната сграда фигурира в списък на недвижимите културни ценности (паметници на културата) с категория "национално значение", използван и съставен от Националния институт за недвижимо културно наследство (НИНКН), като "къща - музей на Н. Х..".

Със заявление вх. № 9400-7945/11.03.2022 г. до директора на НИНКН жалбоподателите поискали отписването и заличаването на къщата от горесцитирания списък както и отнемане на статута на обекта като недвижима културна ценност. Във връзка с подаденото заявление, от НИНКН с писмо от 06.04.2022 г. изискали становище от директора на Националния литературен музей (Н.) относно мястото и ролята на творчеството на Н. Х. в българската литература, както и кратка историческа справка. В представеното становище с вх. № 4500-415/04.11.2022 г. от Н. било посочено, че след смъртта на писателя Н. Х., в сградата на [улица] бил създаден негов музей, открит през 1954 г., а през 1976 г. бил присъединен към Н. като филиал. След промените от 1989 г. сградата била реституирана и отнета от патримониума на Н. и съответно отписана от регистъра на музеите. Всички музейни вещи и архивни материали били изнесени и се съхранявали във фондохранилищата на Н..

Компетентният административен орган не се произнесъл по искането за отписване от списъците на недвижимо културно наследство в срока по раздел V от Наредба № 3 от 10.07.2019 г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности.

Във връзка с подадена от жалбоподателите молба вх. № РОК22-ГР00-176/12.05.2022 г. и на основание заповед РОК21-РА50-82/21.12.2021 г., чл. 140, ал. 1 и ал. 2 и чл. 114, ал. 1, т. 3 ЗУТ на 31.05.2022 г. главният архитект на район "О. купел"-СО, издал виза за инвестиционно проектиране за проучване и проектиране на многофамилна жилищна сграда в УПИ III - 5302,5521,5522 - за ЖС (ПИ 68134.4331.5541), кв. 53, м. "кв. Горна Баня", СО-район "О. купел", [населено място]. Тъй като в посоченото УПИ се намирала сградата "къща-музей на Н. Х.", на основание чл. 84, ал. 1 и ал. 2 от ЗКН жалбоподателят Г. Х. подал до Министъра на културата заявление вх. № 9400-8272/22.06.2022 г. за съгласуване на горепосочената виза за проектиране.

На основание чл. 84, ал. 2 от ЗКН Директора на НИНКН в писмено становище изх. № 9400-8272/11.07.2022 г. до Министъра на културата по повод поисканото съгласуване, посочил, че редът за извършване на процедура по демонтаж и последваща реконструкция на сградата със статут на недвижима културна ценност бил нормативно регламентиран в чл. 74 от ЗКН, след провеждане на комисия по чл. 73, ал. 1 от същия

закон. Бил направен и правният извод, че съгласно чл. 27, ал. 1, т. 3 от Наредба № 3 от 10.07.2019 г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности и чл. 69, ал. 1 и 2 от ЗКН, не била правно регламентирана възможността за отнемане на статут на национална културна ценност по смисъла на пар. 10, ал. 1 от ПЗР на ЗКН.

На 02.09.2022 г. било проведено заседание на Специализиран експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности (СЕСОНКЦ), на което след гласуване било взето решение на основание чл. 64, ал. 4 от ЗКН, с което СЕСОНКЦ предложило на министъра на културата да издаде отрицателно становище във връзка с внесената за съгласуване виза за проектиране, тъй като в същата не била отразена сградата недвижима културна ценност, както и препоръки за нейното опазване. Било посочено, че действащият ПУП за територията не бил съобразен с намиращата се в имота недвижима културна ценност и не бил съгласуван по реда на чл. 80 и 84 от ЗКН, поради което и на основание чл. 134, ал. 2, т. 5 ЗУТ следвало да бъде изменен. От заседанието на СЕСОНКЦ станало ясно, че администрацията на район "О. купел" не знаела за наличието на сграда със статут на национална културна ценност в процесния имот, тъй като същата не фигурирала в списъка на недвижимите културни ценности на територията на област С.-град, с който разполагали.

На 16.11.2022 г. зам.министърът на културата издал оспореното становище, като се позовал на направените от Директора на НИНКН и от СЕСОНКЦ констатации и препоръки. Като мотиви за постановения отказ посочил, че във визата за проучване и проектиране не била отразена сградата недвижима културна ценност, както и препоръки за нейното запазване; несъобразяването на действащия ПУП с намиращата се в него недвижима културна ценност; както и препоръка да се процедира изменение на ПУП на територията, на основание чл. 134, ал. 2, т. 5 ЗУТ, като заданието и скицата с предложение за изменение на ПУП-ПРЗ, както и самият проект, да бъдат съгласувани по чл. 84 от ЗКН.

При така установеното от фактическа страна, съдът достигна до следните правни изводи:

Жалбата е допустима, като подадена от надлежна страна в законоустановения срок срещу подлежащ на оспорване административен акт.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспореното становище е издадено от компетентен орган, съобразно правомощията, установени в чл. 84, ал. 2 от ЗКН и заповед № РД 09-701/09.08.2022 г. на министъра на културата, при спазване на изискването за писмена форма и не страда от пороци, които да обосновават неговата нищожност. Спазени са и изискванията, посочени в чл. 84, ал. 2 и ал. 4 от ЗКН, като становището е издадено, след като са взети писмените мнения на НИНКН и на СЕСОНКЦ. Административният орган, обаче, е допуснал съществено процесуално нарушение, тъй като е постановил акта си при неизяснена фактическа обстановка, вследствие на което неправилно е приложил материалния закон и е постановил незаконсъобразен акт, подлежащ на отмяна.

Законът за културното наследство предвижда, че заварените, обявени по досегашния ред, недвижими паметници на културата запазват своя статут и категория като културни ценности по смисъла на този закон, като в тримесечен срок от влизането в сила на закона министърът на културата утвърждава със заповед списъка по чл. 88, ал. 1, т. 2, арг. § 10, ал. 1 и 3 от ПЗР на ЗКН. В тримесечен срок от влизането в сила на ЗКН Националният институт за опазване на недвижимите културни ценности

(НИОНКЦ) предоставя на Агенцията по вписванията списък на заварените деклариращи и обявени недвижими паметници на културата. Агенцията по вписванията отбелязва статута на културна ценност по партидите на обектите в двумесечен срок от представяне на списъка по ал. 1, арг. § 11, ал. 1 и 2. Съгласно § 12, ал. 2 от ПЗР на ЗКН в тригодишен срок от влизането в сила на закона директорът на НИОНКН предлага по реда на чл. 64 ЗКН за регистриране или за отписване на заварените деклариращи недвижими паметници на културата.

Преходните разпоредби на Закона за културното наследство създават задължения за различни държавни органи, но не променят статута на сградата, като деклариращ паметник на културата. Нормативната уредба е изключително последователна в даването на статут на недвижим паметник на културата, съответно на недвижимата културна ценност, на всеки обект, който е деклариращ като културна ценност до тогава, докогато по надлежния ред и от компетентните органи не се установи, че този статут следва да бъде отменен.

Процесната жилищна сграда с ПИ № 68134.4331.5541.1 фигурира в Списък на недвижимите културни ценности /паметници на културата/ с категория „национално значение“ на територията на област С.-град под № 129 и с предоставен такъв статут в ДВ бр. 86/1979 г. Със заявление вх. № 9400-7945/11.03.2022 г. жалбоподателите са поискали от НИОНКН отписването и заличаването на къщата - музей на Н. Х. от списъците на недвижимо културно наследство, както и отнемане на статута на обекта като недвижимата културна ценност. Това заявление е било подадено три месеца преди да бъде подадено заявлението за съгласуване на визата за проектиране. При това положение административният орган е бил длъжен да спре производството по съгласуване на визата за проектиране, докато не се проведе процедурата по отписване на сградата. Именно в тази процедура е било необходимо да се изследва, дали къщата все още притежава необходимите характеристики и особености, за да бъде паметник на културата, подлежи ли на запазване като такъв и следва ли да се извършват реставриращи мероприятия спрямо нея.

В Закона за културното наследство не е предвидена нарочна процедура за отнемане на статут на недвижимата културна ценност, но това не означава, че такова производство не може да се проведе изобщо, тъй като в този случай следва по аналогия да се приложат чл. 62 и чл. 69 от ЗКН и Наредба № 3 от 10.07.2019 година. Съгласно чл. 62, ал. 1 ЗКН "когато от заключителната оценка се установи, че деклариращ недвижим обект не притежава качества на недвижимата културна ценност, министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър след предложение на НИОНКН, разгледано по реда на чл. 64, ал. 3, издава заповед, с която прекратява временния режим за опазване по чл. 59, ал. 3". В нормата на чл. 69 ЗКН е предвидено, че прекратяването на временните режими за опазване на деклариращи обекти и актуализирането на статута на недвижимите културни ценности се извършват по реда за деклариране и предоставяне на статут.

Ето защо, като е постановил отказ при неизясняване на всички факти и обстоятелства по преписката, органът е допуснал съществено процесуално нарушение, влечащо отмяна на акта. Отделно от това съдът намира, че актът е издаден и в противоречие с материалния закон. Съгласно чл. 140, ал. 2 ЗУТ визата за проектиране представлява копие (извадка) от действаш подробен устройствен план с обхват поземления имот и съседните му поземлени имоти, с означени налични сгради и постройки в него и в съседните имоти и с нанесени линии на застрояване и допустими височини, плътност

и интензивност на застрояване. Съдът намира, че посоченият мотив в т. 1 от оспореното становище на административния орган е неправилен, тъй като при липсата на означение за сграда, културна недвижима ценност в действащия подробен устройствен план, не е налице основание за представяне на виза с нанасяне на такава сграда. Едва след изменение на плана и нанасяне на сградата, искането на органа би било в съответствие с материалния закон. На следващо място, неправилна е и препоръката за процедуране на изменение на подробния устройствен план по реда на чл. 134, ал. 2, т. 5 от ЗУТ. На това основание не може да се изменя ПУП, за който има влязло в сила решение на съд или когато планът е приложен. В случая е налице приложен ПУП (по смисъла на § 22, ал. 1, т. 1, б. б от ПЗР на ЗУТ), предвид представения от жалбоподателите договор за прехвърляне на собственост – нотариален акт по чл. 15 от ЗУТ № 109, том III, рег. № 3668, дело № 426/ 21.04.2022 г..

Предвид изложеното становище с изх. № СТ-84-595/16.11.2022 г. на доц. д-р П. С. - зам. министър на културата, следва да бъде отменено като незаконосъобразно, а административната преписка по заявление вх. № 9400-8272/22.06.2022 г. следва да бъде върната на административния орган за ново произнасяне в двумесечен срок от постъпване на преписката, арг. чл. 84, ал. 7 от ЗКН. Органът следва да спре производството по съгласуване на визата до произнасяне по искането за отписване на сградата като културна недвижима ценност.

С оглед изхода на спора и представения списък на разностите, на жалбоподателите следва да се присъдят направените пред инстанцията съдебно-деловодни разноски в размер на 1020 лева, на основание чл. 143, ал. 1 от АПК.

Предвид горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ становище с изх. № СТ-84-595/16.11.2022 г. на доц. д-р П. С. - зам. министър на културата, с което на основание чл. 84, ал. 9 и ал. 13 от ЗКН е отказано съгласуването на виза за проучване и проектиране на многофамилна жилищна сграда в УПИ III - 5302,5521,5522 - за ЖС (ПИ 68134.4331.5541), кв. 53, м. "кв. Горна Баня", СО-район "О. купел", [населено място].

ВРЪЩА административната преписка на Министъра на културата за произнасяне по заявление вх. № 9400-8272/22.06.2022 г. съобразно указанията, дадени в мотивите на настоящото решение в двумесечен срок от влизането му в сила.

ОСЪЖДА Министерството на културата да заплати на жалбоподателите Г. К. Х., ЕГН: [ЕГН] и Й. Б. Х., ЕГН: [ЕГН] сумата от 1020 лева разноски по делото.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд на Република България в 14-дневен срок от получаване на съобщението от страните.

Препис от решението да се изпрати на страните.

СЪДИЯ: